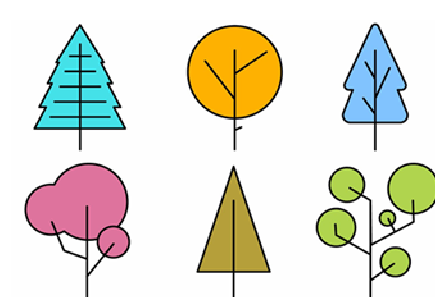

Promotori pentru educația incluzivă

Material informativ de promovare și diseminare realizat ca urmare a
nevoilor identificate în cadrul workshop-ului

**“Școala incluzivă. Școala pentru diversitate
de la deziderat la realitate”**

Iași, 2020

Autori:

Prof. Dr. Genoveva Aurelia FARCAȘ, manager de proiect

Prof. Gabriela RAUS, coordonator echipă mobilă de sprijin educațional

Prof. Aura ȚABĂRĂ, specialist evaluare progres și impact

Prof. Mihaela SIMION, responsabil program “Școală după Școală”

Prof. Alina MENDELOVICI, expert în educație specială

Prof. Ana Camelia TAMAȘ, expert consilier școlar

Tehnoredactare, aranjare în pagină și corectură:
prof. Sabina MANEA, coordonator de companie de informare și
conștientizare locală

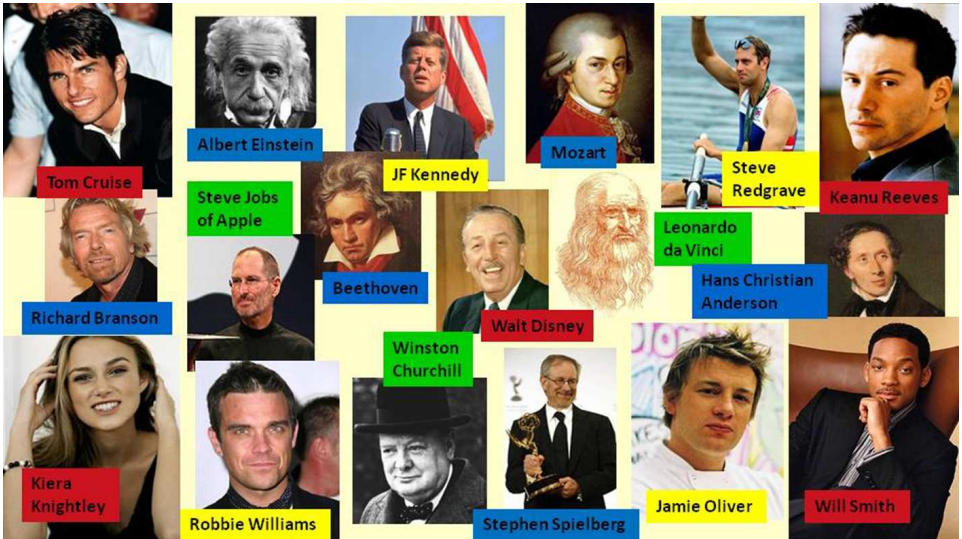
<https://scoli-prietenoase.ro/>

Acest material a fost publicat în cadrul proiectului

Școli prietenoase în comunități implicate

cod apel: POCU/74/6/18, cod proiect 106616, Componenta 1, programul
„ȘCOALĂ PENTRU TOȚI”, axa prioritară - Educație și competențe.

*Dacă nu pot învăța cum predai tu,
Învățămă cum pot eu!
FII EROUL MEU!
Ajută-mă să devin EU!*

“Există un singur fel de a înțelege oamenii, anume de a nu ne grăbi să-i judecăm, ci de a trăi în preajma lor, de a-lăsa să se explice, să se dezvăluie zi de zi, să se zugrăvească ei înșiși în ei...”

(Charles Augustin Saine-Beune)

Cuvânt înainte

Munca în echipă este cea care îi face pe oamenii obișnuiți capabili de rezultate neobișnuite. (P. Summitt)

Unul dintre drepturile fundamentale ale copilului este acela de a fi susținut în valorificarea maximală a propriilor capacități, ceea ce reprezintă criteriul șanselor egale în educație. Acesta nu poate fi materializat decât în condițiile unei abordări diferențiate, și nu izolate sau segregate.

Modelul Școala Prietenoasă Copilului, promovat de UNICEF în anii 1990, care plasează în centrul preocupărilor sale drepturile copiilor, împreună cu susținerea echității, incluziunii și abilitării copiilor celor mai săraci și mai expuși fenomenului de excluziune, este o adevărată metaforă pedagogică ce urmărește: incluziunea, eficiența academică a curriculumului și relevanța acestuia pentru viața de zi cu zi, realizarea unui mediu sigur, protector și sănătos pentru starea de bine fizică și psihică a copiilor, echitatea și sensibilitatea în raport cu aspecte legate de gen, precum și implicarea și participarea activă a familiilor și a comunității în viața școlii.

Apariția materialului informativ de promovare și diseminare **Promotori pentru educația incluzivă**, realizat ca urmare a workshop-ului “Școala incluzivă. Școala pentru diversitate de la deziderat la realitate” s-a impus ca o

necesitate pentru dezvoltarea resursei umane în această direcție.

Realizarea unui climat favorabil dezvoltării armonioase a tuturor copiilor, indiferent de caracteristicile, dezavantajele sau dificultățile acestora se traduce prin oferirea posibilității de a învăța în funcție de ritmul, capacitățile și nevoile proprii și prin aplicarea principiilor de maximă toleranță în ceea ce privește diferențele fizice, socioculturale, lingvistice și psihologice.

Pentru cadrele didactice cărora formarea inițială nu le oferă competențe suficiente în activitatea desfășurată cu copiii cu CES, singura soluție rămâne formarea continuă și consultarea materialelor de specialitate. În calitate de promotori ai educației incluzive, profesorii își vorbesc și se ascultă, caută compania colegilor și a copiilor, inventează jocuri pentru a preda și pentru a evalua, având un singur scop: fiecare copil să se întoarcă la școală împins de curiozitate, cu încredere, bucurie și cu nerăbdarea revederii prietenilor. Școala prietenoasă și incluzivă este un spațiu deschis cunoașterii și comunicării, în care limitele și diferențele se transformă în surse pentru valorizare și cooperare. Astfel, fiecare copil se simte important și ocrotit, înțeles și acceptat.

**Manager de proiect,
Prof. dr. Genoveva Aurelia FARCAȘ**

Delimitări conceptuale

CE SE ÎNȚELEGE PRIN EDUCAȚIE INCLUZIVĂ ?

- EDUCAȚIE PENTRU TOȚI
- EDUCAȚIE PENTRU TOȚI ÎMPREUNĂ
- EDUCAȚIA TUTUROR ESTE LA FEL DE IMPORTANTĂ

Integrarea – proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar (clasă), de desfășurare cu succes a prestațiilor școlare.

Incluziunea – adaptarea școlii, oferta de servicii educaționale speciale, pentru a veni în întâmpinarea nevoilor de învățare și de participare a tuturor elevilor, la toate activitățile.

Incluziunea se măsoară prin creșterea gradului de participare și reducerea gradului de excluziune, sub orice formă de manifestare.

Școala incluzivă

- ✓ mediul în care se învață acceptarea diversității fizice, psihice, economice, sociale, culturale;
- ✓ școala care pune accent pe progresul individual și mai puțin pe comparațiile dintre elevi;
- ✓ școala în care se obișnuiește învățarea prin cooperare, iar elevii/copiii sunt încurajați să se ajute unii pe ceilalți;
- ✓ școala care propune curriculum diferențiat pentru nevoi speciale și grupuri diferite;
- ✓ școala în care se folosesc în mod curent resursele comunității, părinții, pentru a transmite elevilor lecții pe viu despre oameni și culturi diferite.

Din perspectivă educațională, în școlile incluzive toți copiii învață împreună, fiind dezvoltate modalități de predare care să corespundă diferențelor individuale, pentru ca toți copiii să aibă de câștigat.

Din perspectivă socială, școlile incluzive pot schimba atitudinea față de DIVERSITATE, prin faptul că permit tuturor elevilor să învețe împreună, punând astfel bazele unei societăți deschise, democratice și nondiscriminatorii, care îi încurajează pe oameni să trăiască împreună și să se respecte reciproc.

Profilul elevului cu cerințe educaționale speciale

I. Elevii cu tulburări din spectrul autist (TSA)

- ✓ preferă spațiile bine structurate, cu aceleași aranjamente spațiale, manifestă teamă față de orice schimbare;
- ✓ au o preferință mai mare pentru stimulii tactili și olfactivi decât pentru stimulii vizuali și auditivi;
- ✓ prezintă atenție selectivă (sunt atrași de obiecte lucioase sau în mișcare pendulară sau circulară);
- ✓ nu stabilesc contactul vizual, nu se lasă luați în brațe, contactele afective sunt absente (inclusiv cu mama, pe care o evită sau o ignoră);
- ✓ manifestă o atenție deosebită pentru mediul ne-animat, interes obsesiv pentru stimuli identici;
- ✓ prezintă o absență a fricii în fața pericolelor reale;
- ✓ au tendințe de izolare;
- ✓ au preocupări pentru activități stereotipe, rituale;
- ✓ au dificultăți în percepția timpului (succesiune, durată);
- ✓ au tendință spre hiperactivitate (sar în sus, se învârt, aruncă obiectele pe jos, își flutură și/sau răsucesc degetele, își lovesc capul de obiecte etc.);
- ✓ prezintă comportamente cu caracter repetitiv;
- ✓ au interese care se înscriu în parametri anormali: interes accentuat pentru reclamele TV, preocupare

intensă pentru jocuri de asamblare, fascinație pentru calculatoare sau pentru informații dintr-un singur domeniu (de exemplu: meteorologia);

- ✓ prezintă deficiențe în vorbire, întârziere în dezvoltarea limbajului, stereotipii verbale, ecolalie;
- ✓ au întârziere în dezvoltarea psihică, rigiditate în gândire și acțiune, coeficientul de inteligență la limită sau ușor sub medie.

II. Elevii cu tulburare de deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD)

În acest caz există cel puțin 6 simptome cumulate.

A. SIMPTOME DE DEFICIT DE ATENȚIE:

- ✓ nu observă detaliile, în realizarea sarcinilor de lucru, fac greșeli datorate neatenției;
- ✓ întâmpină dificultăți când trebuie să-și mențină atenția concentrată la teme sau la joc, pentru un timp mai îndelungat;
- ✓ lasă impresia că nu ascultă sau că nu se focalizează pe sarcina didactică;
- ✓ nu urmează până la capăt instrucțiunile și nu reușesc să ducă la bun sfârșit sarcinile școlare decât cu dificultate (fără a se opune);
- ✓ adesea evită sau resping activitățile care le solicită efort intelectual susținut (de exemplu participarea la lecții sau realizarea temelor);

- ✓ deseori rătăcesc materiale necesare îndeplinirii activității;
- ✓ deseori sunt distrași de stimuli externi.

B. SIMPTOME DE HIPERACTIVITATE

- ✓ deseori își mișcă mâinile și picioarele sau nu-și găsesc locul pe scaun;
- ✓ se ridică frecvent în clasă sau în alte situații în care ar trebui să stea pe scaun;
- ✓ se mișcă în permanență sau acționează ca și cum ar fi „motorizați”;
- ✓ deseori nu pot desfășura activități în liniște;
- ✓ deseori vorbesc extrem de mult.

C. SIMPTOME DE IMPULSIVITATE

- ✓ răspund, fără a aștepta ca întrebarea să fie complet formulată;
- ✓ au dificultăți în a-și aștepta rândul la joc sau în alte activități de grup;
- ✓ întrerup și deranjează frecvent activitățile celorlalți (de exemplu, se amestecă în discuții).

III. Elevii cu deficiențe de învățare (TSI) prezintă întârzieri semnificative față de nivelul obișnuit al achizițiilor școlare, în raport cu programa și cu cadrul de referință constituit de majoritatea elevilor.

- ✓ se pot concentra asupra lecției predate doar pentru foarte scurte perioade de timp, atenția le este ușor distrasă și capacitatea de concentrare redusă;
- ✓ prezintă deficiențe de motricitate generală și fină cu dificultăți de coordonare spațială a motricității fine și, în general, cu un nivel sărac al actelor motorii;
- ✓ au greutăți în recunoașterea sunetelor limbii și dificultăți ale memoriei de scurtă durată;
- ✓ sunt incapabili să-și organizeze activitatea de studiu și sunt lipsiți de un stil propriu de învățare;
- ✓ au tulburări ale limbajului oral legate de recepție, nedezvoltarea vocabularului, slaba competență lingvistică și prezența deficiențelor de articulare;
- ✓ dificultăți de citire legate de recunoașterea, decodificarea și înțelegerea cuvintelor citite;
- ✓ dificultăți de scriere;
- ✓ slaba însușire a simbolurilor, a calculului matematic, precum și a noțiunilor spațiale și temporale folosite la această disciplină;
- ✓ prezintă tulburări de comportament social: perturbarea modalităților de acțiune și reacție la diverse situații specifice, dificultăți în stabilirea de relații sociale, de inițiere și păstrare a relațiilor de prietenie.

IV. Elevii cu deficiențe mintale

Elevii cu intelect de limită sau liminar (IQ = 75-85)

Caracteristici:

- ✓ alterarea structurării perceptiv-motrice (nerespectarea formei, mărimii, proporțiilor, dificultăți în orientarea spațială);
- ✓ operații mentale imprecise, nesigure și rigide, dificultăți în prelucrarea informației dobândite, capacitate limitată de transfer a achizițiilor;
- ✓ operațiile gândirii (analiza, sinteza, abstractizarea, generalizarea) se desfășoară cu dificultate, devenind imprecise, nesigure, inerte;
- ✓ ritm încetinit al dezvoltării intelectuale, mari dificultăți în trecerea spre stadiul superior al gândirii abstract-logice;
- ✓ dificultăți în înțelegerea sarcinilor școlare;
- ✓ imaturitate afectivă, hiperactivitate motorie, tulburări de comportament, autocontrol redus;
- ✓ reacții nevrotice și comportamentale consecutive insuccesului școlar.

Elevii cu **deficiență mintală ușoară (IQ = 50/55-75)**
Caracteristici:

- ✓ capacitate scăzută de organizare și coordonare a acțiunilor în conformitate cu o comandă verbală;
- ✓ eficiență scăzută a memoriei, în special a memoriei voluntare;
- ✓ lipsă de flexibilitate a activității cognitive;
- ✓ gândire reproductivă, concretă și practică, incapabilă de abstractizări, generalizări;
- ✓ frecvența tulburărilor de limbaj este mai mare decât la copiii normali, dificultăți importante în însușirea limbajului scris;
- ✓ imaturitate afectivă, capacitatea redusă de a controla expresiile emoționale, adesea exagerat de puternice în raport cu cauza ce le-a produs;
- ✓ tulburări ale psihomotricității, în special cei care suferă de leziuni la nivel cerebral, evidențiate prin viteza și precizia mai scăzută a mișcărilor (în special mișcărilor fine ale mâinii);
- ✓ dificultăți în imitarea mișcărilor, fapt care influențează negativ formarea multor deprinderi;
- ✓ probleme serioase în orientarea spațială și temporală.

Cadrul legislativ

- ✓ Ordinul M.E.N. nr. 3.071/2013 privind aprobarea conținutului educativ pentru intervenție timpurie antepreșcolară destinat copiilor cu deficiențe senzoriale multiple/surdocecitate;
- ✓ Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății, versiunea pentru copii și tineri, denumită în continuare CIF-CT, adoptată de Organizația Mondială a Sănătății în anul 2007 și validată de România în anul 2012, de către Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului;
- ✓ Ordinul M.E.C.T.S. nr. 5555/2011 privind aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Centrelor Județene/al municipiului București de resurse și asistență educațională;
- ✓ Ordinul M.E.C.T.S. nr. 5.573/2011 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a învățământului special și special integrat;
- ✓ Ordinul M.E.C.T.S. nr. 5.574/2011 pentru aprobarea Metodologiei privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe

educaționale speciale integrați în învățământul de masă;

- ✓ Ordinul M.E.C.T.S. nr. 5.575/2011 pentru aprobarea metodologiei-cadru privind școlarizarea la domiciliu, respectiv înființarea de grupe/clase în spitale;
- ✓ Ordinul M.E.C.T.S. nr. 5755/2012 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul primar, ciclul achizițiilor fundamentale – clasa pregătitoare, învățământ special;
- ✓ Ordinul M.E.C.S. nr. 5036/2015 – modificarea metodologiei – organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, aprobată prin Ordinul M.E.C.T.S. nr. 5.574/2011;
- ✓ Ordinul nr. 5805/2016 privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu cerințe educaționale speciale, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale.

Resurse umane – specialiști

Profesorul de sprijin

Kinetoterapeutul

Asistentul social

**Cadrul
didactic de la clasă**

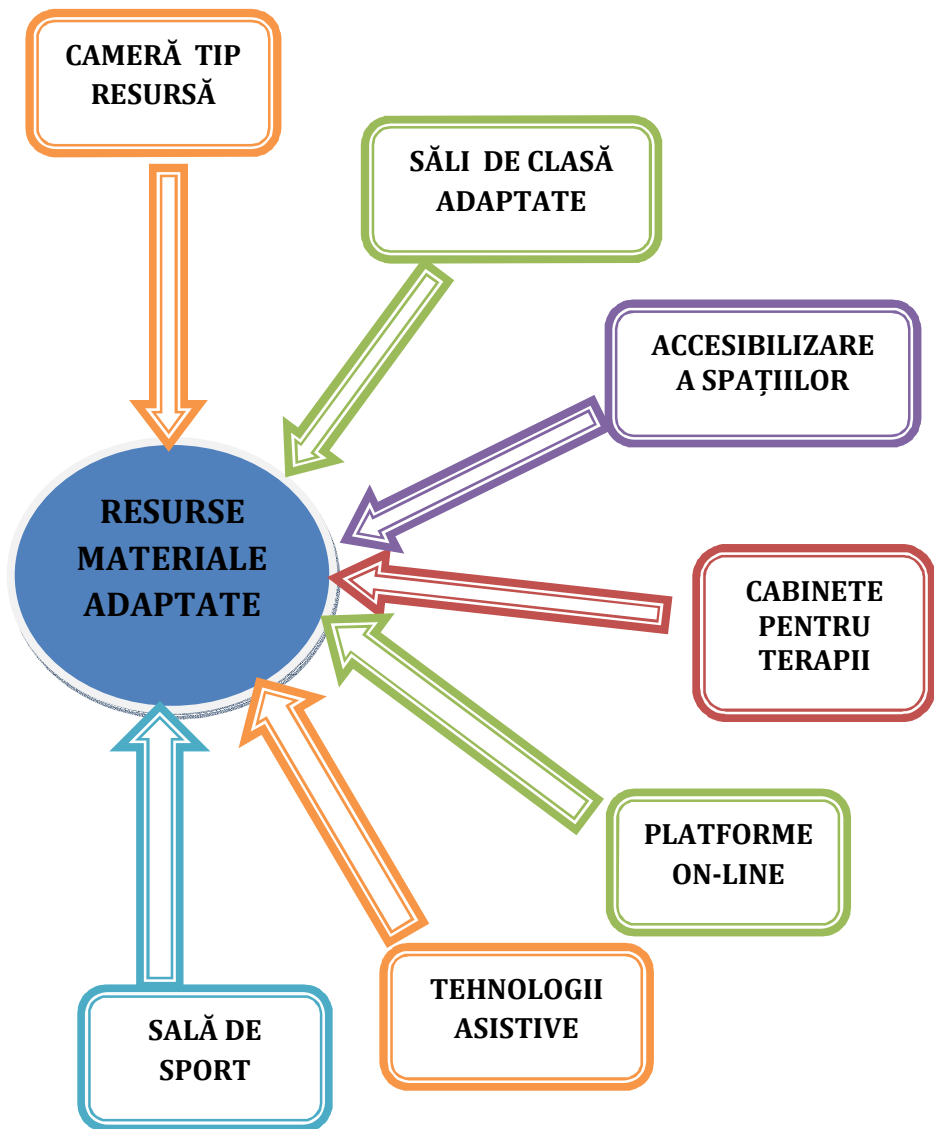
Profesorul consilier

Profesorul logoped

Medicul

Instrumentele prin care se identifică nevoile educaționale ale elevilor

I. Certificatul de orientare școlară și profesională (COSP)

- ✓ actul prin care se atestă că posesorul acestuia, respectiv copilul cu cerințe educative speciale are nevoie de servicii educative speciale în cadrul școlii sau la domiciliu, servicii ce vin în întâmpinarea problemelor de învățare pe care le manifestă acesta;
- ✓ este valabil de la momentul emiterii până la finalizarea nivelului de învățământ pentru care a fost orientat copilul sau până apar schimbări majore la nivelul performanței școlare;
- ✓ poate face propuneri de reorientare dinspre școala specială spre școala de masă și invers, în funcție de evoluția copilului. Propunerea de reorientare se face la recomandarea cadrului didactic care a lucrat cu copilul în cauză sau de către părinții copilului/tutorele legal instituit și de către psihologul școlar. Decizia de reorientare se ia de către comisia de expertiză din cadrul C.J.R.A.E., cu acordul familiei sau al susținătorului legal;

- ✓ este importantă exprimarea opțiunii scrise a părinților/reprezentanților legali pentru forma de învățământ;
- ✓ se eliberează pe cicluri școlare, pentru clasele CP - IV, V - VIII;
- ✓ evaluările/reevaluările se realizează cel mai devreme din trei în trei ani, dar este de preferat să fie realizate la începutul fiecărui ciclu școlar.

II. Planul de servicii personalizat (PSP)

- ✓ instrument de planificare și coordonare a serviciilor individuale, care vizează asigurarea continuității, complementarității și a calității serviciilor ca răspuns la cerințele multiple și complexe ale copilului cu CES.
- ✓ Conform O.M. nr. 5805/2016, planul de servicii personalizat include:
 - informații biografice;
 - data și numărul dosarului;
 - responsabilul de caz și membrii echipei;
 - tipuri de servicii (educaționale, sociale, medicale, psihologice, psiho-terapeutice și alte forme de recuperare);
 - competențele, preferințele și dificultățile copilului;
 - scopurile și obiectivele învățării.

- ✓ **Responsabilul de caz** este ales din cadrul echipei multidisciplinare, în funcție de dificultatea dominantă a copilului. Această persoană trebuie să supravegheze planul și să urmărească îndeplinirea lui.
- ✓ Demersul de elaborare a PSP, într-o echipă multidisciplinară, presupune parcurgerea următoarelor etape:
 - informarea ca urmare a solicitării de servicii;
 - evaluarea globală a capacităților, dificultăților și a cerințelor speciale ale copilului;
 - elaborarea PSP în cadrul echipei pluridisciplinare;
 - coordonarea și monitorizarea planului de servicii;
 - operaționalizarea și actualizarea planului de servicii prin intermediul unor planuri de intervenție personalizate (PIP).

III. Planul de intervenții personalizat (PIP) – instrument de lucru al specialistului

- ✓ un instrument de planificare și de coordonare, de lucru permanent în direcția realizării obiectivelor propuse în PSP pentru copilul respectiv, pe fiecare domeniu de intervenție; se elaborează de către specialiștii din domeniul educației speciale;
- ✓ PSP servește ca orientare pentru fiecare PIP; acesta din urmă detaliază modalitățile de intervenție pe domenii. Cele două instrumente sunt complementare.

Procesul de elaborare a PIP implică mai multe etape:

- evaluarea inițială complexă în vederea stabilirii cu exactitate a competențelor și dificultăților de dezvoltare și învățare ale copilului;
- analiza aprofundată a situației și stabilirea necesităților prioritare ale copilului;
- întocmirea PIP;
- punerea în aplicare a PIP;
- evaluarea efectelor PIP și revizuirea sa pe baza datelor furnizate de evaluare.

Diferențiere și individualizare în învățare la copilul cu CES integrat

Este vizată **valorificarea celor mai bune resurse ale fiecărui elev**, prin adaptarea procesului instructiv-educativ la: posibilitățile intelectuale, interesele cognitive, ritmul și stilul de învățare.

Procesul de diferențiere trebuie să cuprindă:

obiective de învățare diferențiate

– să se țină cont de faptul că elevii pot porni cu niveluri diferite de cunoaștere și înțelegere și că nu vor înainta toți de la un obiectiv de învățare la următorul în același ritm

activități de învățare diferențiate – elaborarea unor activități care să țină seama de stilurile de învățare și de preferințele tuturor elevilor din grup

evaluare diferențiată – folosirea unor instrumente de evaluare multiple, inclusiv instrumente care implică elevii în acțiuni de autoevaluare

Ce poate face profesorul?

Adaptează mobilierul și spațiul clasei în funcție de activitățile de învățare.

Expune cele mai recente lucrări ale elevilor pe pereții clasei.

Folosește un semn non-sonor pentru a face liniște.

Zâmbește încurajator elevilor săi.

Își încurajează elevii să ofere și să accepte mai multe puncte de vedere asupra unui subiect, într-o discuție.

Îndrumă atenția elevilor asupra resurselor de învățare din comunitatea locală.

Negociază un set de reguli cu elevii săi, pe care le acceptă și le respectă toți.

Acordă întotdeauna atenție nevoilor elevilor săi.

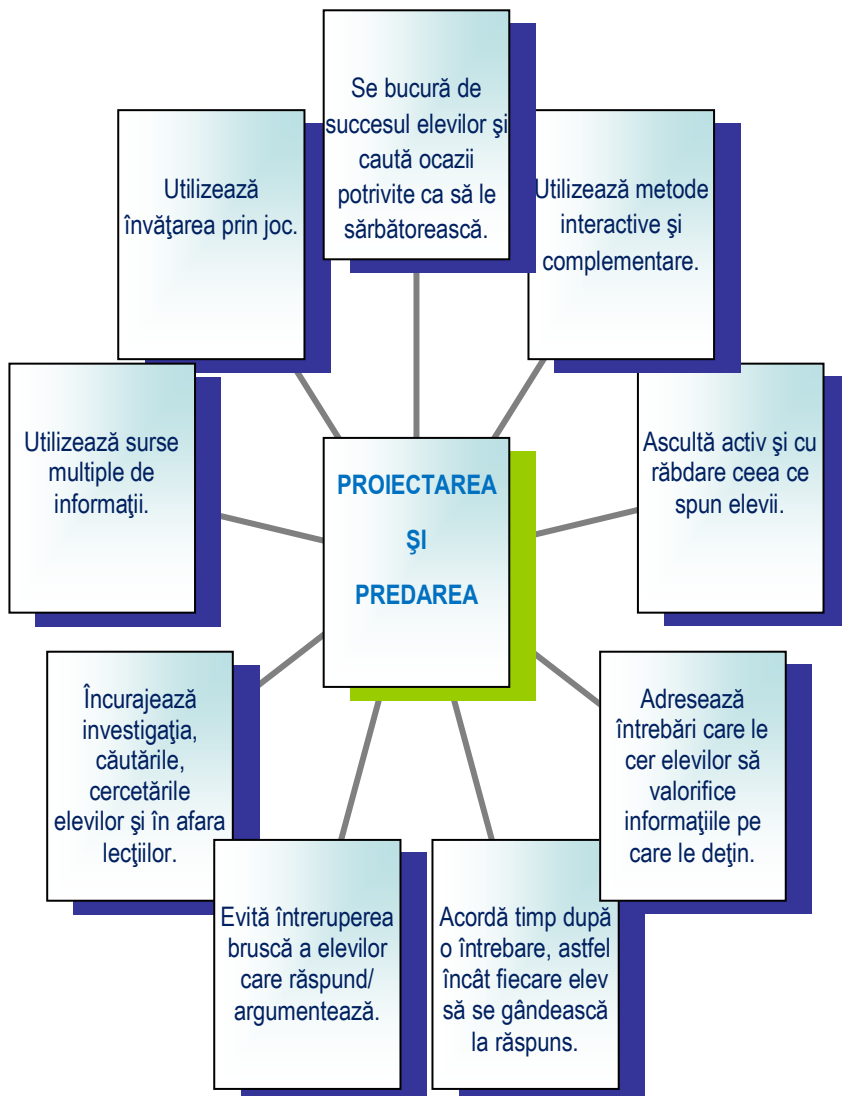
Redirecționează deseori întrebările elevilor spre alți elevi, care să ofere un răspuns.

Stimulează elevii să își adreseze întrebări legate de lecție.

Antrenează elevii în realizarea individuală/pe grupuri a unor sarcini diferite.

Încurajează elevii să dezvolte atitudini de susținere/ajutor reciproc.

Proiectarea și predarea

Măsurile de dispensare - intervenții care permit elevului cu CES să NU realizeze anumite activități

cititul cu voce tare în
fața clasei

citirea autonomă a unor texte
lungi și complexe incompatibile
cu nivelul de abilitate al copilului

cantitatea excesivă de
teme pentru acasă

memorarea poeziilor, formulelor,
tabelelor, definițiilor

efectuarea mai multor
teste/evaluări la puțină
vreme unele după altele

studierea limbilor străine în
forma scrisă sau citită

scrierea rapidă
după dictare

memorarea tablei înmulțirii

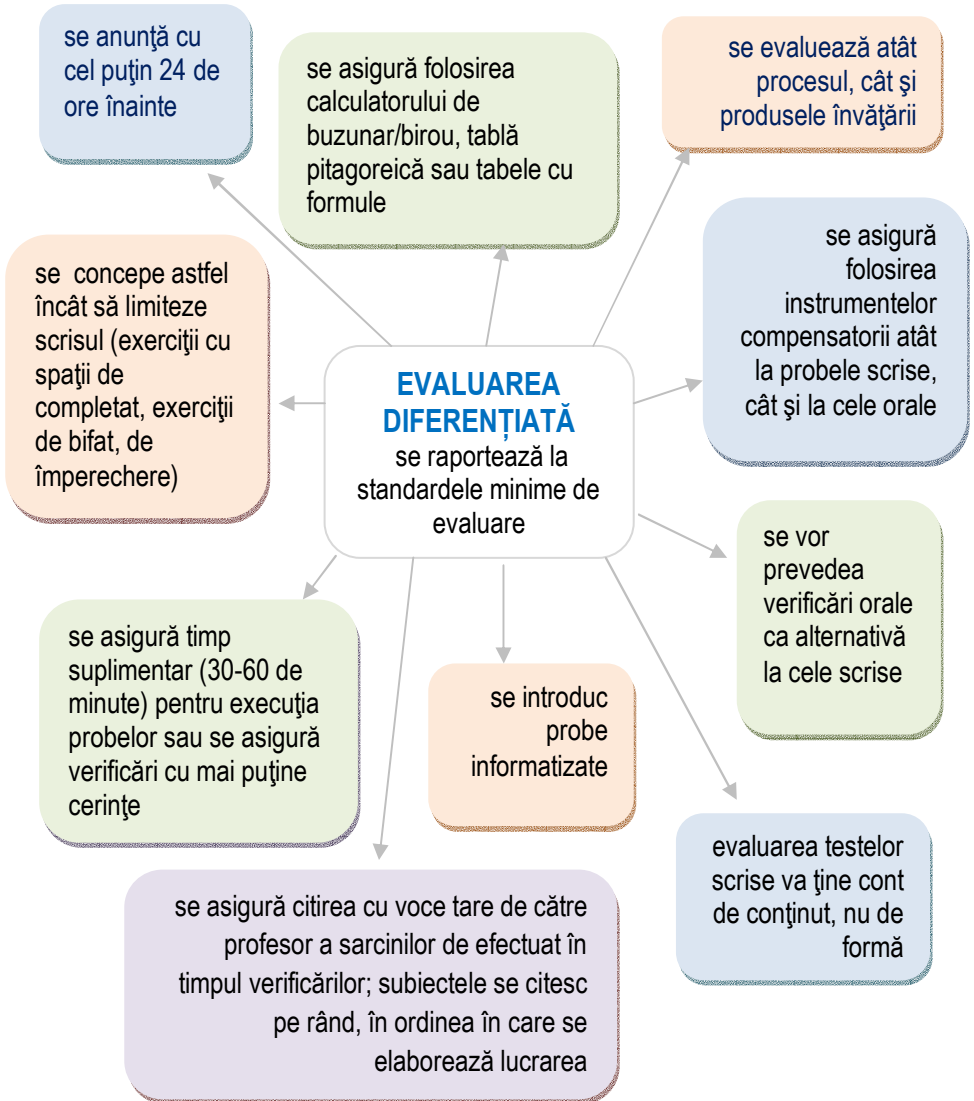
copierea de pe tablă,
recopierea textelor

luarea de notițe
scrise

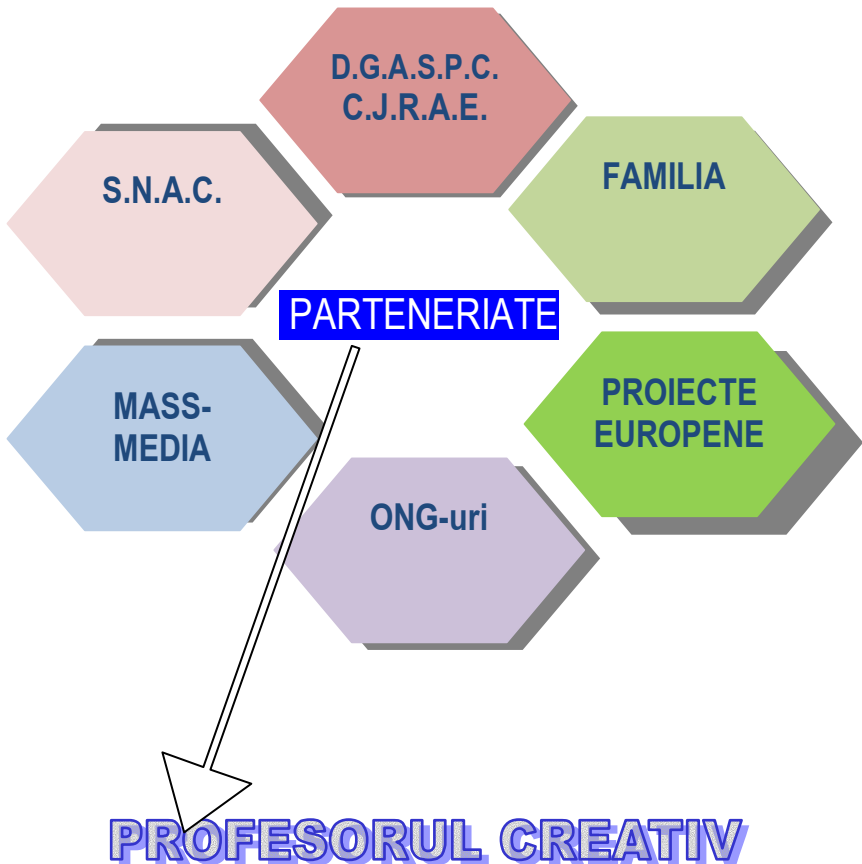
scrierea textelor
problemelor de
matematică

respectarea timpilor pentru
realizarea sarcinilor de lucru în
scris

Evaluarea diferențiată

Instituții resursă

Soluții pentru o viziune strategică

Servicii educaționale

- ✓ Asigurarea serviciilor educaționale pentru copiii cu dizabilități să se realizeze pe baza recomandărilor specialiștilor care evaluează sau au lucrat cu copilul din COSP-C.J.R.A.E. și a unităților de învățământ special și special integrat;
- ✓ Dezvoltarea educației timpurii – nivel antepreșcolar, la nivelul unităților de învățământ special care asigură învățământ preșcolar – terapii asigurate în parteneriat cu părinții;
- ✓ Înființarea atelierelor protejate pe lângă unitățile de învățământ special, care asigură profesionalizarea copiilor cu CES;
- ✓ Organizarea la nivelul școlilor de masă care integrează elevi cu CES a unor spații special destinate terapiilor specifice și facilitării integrării (cabinet de consiliere, cabinet logopedic, camera de relaxare, camera de stimulare senzorială etc.);
- ✓ Diversificarea serviciilor școlilor speciale;
- ✓ Înființarea grupelor de recuperare pentru asigurarea terapiilor specifice pentru copiii cu deficiențe.

Resurse materiale

- ✓ Alocarea fondurilor, inclusiv a resursei umane, pentru asigurarea accesului copiilor cu CES la servicii educaționale și terapeutice complexe – microbuze școlare și motivarea financiară suplimentară pentru specialiștii ce asigură intervenția în zonele defavorizate.

Resursa umană

- ✓ Formarea profesorilor din învățământul de masă în domeniul educației incluzive;
- ✓ Asigurarea unei echipe pluridisciplinare complexe specializate în școlile care integrează copii cu CES: profesori consilieri, profesori logopezi, profesori de sprijin, kinezioterapeuți, mediatori școlari, asistenți sociali;
- ✓ Crearea la nivel C.J.R.A.E./școli speciale a unei echipe pluridisciplinare mobile care să asigure intervenții și terapii pentru mediul rural în situații de școlarizare la domiciliu/copii cu deficiențe grave/profunde, care nu pot urma curriculum pe discipline/catalog/calificative;
- ✓ Obligativitatea asigurării asistenței medicale în școlile speciale cu personal calificat: medic generalist/specialist, asistent medical, infirmiere;
- ✓ Legiferarea profesorului asistent care să funcționeze în învățământul de masă în clasele cu elevi cu CES

integrați și care să lucreze concomitent cu profesorul clasei;

- ✓ Funcționarea la nivelul școlilor de masă care integrează elevi cu CES a C.I.E.C., a comisiei interne de evaluare continuă, formată din specialiștii care oferă sprijin educațional, care să evalueze constant progresul elevilor cu CES integrați;
- ✓ Actualizarea Legii cu privire la funcțiile didactice, didactic auxiliare și nedidactice specifice din învățământul special și special integrat (profesor psihopedagogie specială, profesor educator, profesor psihopedagog, profesor de diferite discipline - cultură generală/discipline tehnice, profesor preparator, profesor audiolog, profesor kinetoterapeut, profesor itinerant/de sprijin, profesor asistent educațional, educatoare, profesor-logoped, consilier școlar);
- ✓ Normarea profesorului de sprijin și în C.J.R.A.E. pentru a asigura servicii de sprijin mai ales copiilor din mediul rural;
- ✓ Integrarea școlară a copiilor cu dizabilități grave (încadrați în categoria persoanelor cu grad de handicap grav) să se realizeze cu sprijinul facilitatorului, persoană asigurată de către reprezentantul legal/tutore și care cunoaște particularitățile individuale ale copiilor.

Citim... vizionăm...

CĂRȚI

- Brubaker Bradley, K. - Războiul care ne-a salvat viața
- Chainani, Soman - Școala bine și rău
- Doerr, Antony - Toată lumina pe care nu o putem vedea
- Fine, Anne - Copiii de făină
- Gyorgy, Gaspar - Copilul Invizibil
- Miller, Alice - Drama copilului interior
- Palacio, R.J. - Minunea
- Schmitt, Éric - Emmanuel - Oscar și Tanti Roz
- Silei, Fabrizio - Școala egoiștilor

FILME

- Doctorul bun
- Atipycal
- Temple Grandin
- Forest Gump
- Rain Man
- Hidden Stars
- Invincibilia

Medităm ...

Poem

(adaptare după Penny Caldwell)

Toată viața mea am luptat pentru schimbare

Astăzi îți dau visul meu să îl duci tu mai departe

Poți schimba câte ceva prin lucrurile mărunte pe care le faci
Schimbările pe care le faci s-ar putea să nu se vadă
întotdeauna

Dar poate că îi poți da unui copil șansa să viseze la o lume
în care contează toleranța, respectul, nediscriminarea,
acceptarea

Sper că vei face ca lumea asta să arate mai bine

Astăzi îți dau visul meu să îl duci tu mai departe

E treaba ta acum să vezi de ziua de mâine.

CUPRINS

	pagina
Cuvânt înainte	2-3
Delimitări conceptuale	4
Școala incluzivă	5-6
Profilul elevului cu Cerințe Educaționale Speciale	7-12
Cadrul legislativ	13-14
Resurse umane	15
Resurse materiale adaptate	16
Instrumente prin care se identifică nevoi educaționale ale elevilor	17-20
Diferențiere și individualizare în învățare la copilul cu CES integrat	21-22
Proiectarea și predarea în școala incluzivă	23
Măsurile de dispensare	24
Evaluarea diferențiată	25
Instituții resursă	26
Soluții pentru o viziune strategică	27-29
Citim... Vizionăm... Medităm...	30-31

<https://scoli-prietenoase.ro/>

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014-2020.

Editorul materialului: Inspectoratul Școlar Județean Iași

Data publicării: decembrie 2020

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod
obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a
Guvernului României.